Europaparlamentet
2024-2029

ANTAGNA TEXTER

P10_TA(2025)0248

Polarisering och ökat förtryck i Serbien, ett år efter Novi Sad-tragedin

Europaparlamentets resolution av den 22 oktober 2025 om polarisering och ökat förtryck i Serbien, ett år efter Novi Sad-tragedin (2025/2917(RSP))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

– med beaktande av fördraget om Europeiska unionen, särskilt artiklarna 2 och 6,

– med beaktande av sina tidigare resolutioner om Serbien, särskilt resolutionerna av den 8 februari 2024 om situationen i Serbien efter valet[1] och den 7 maj 2025 om kommissionens rapporter för 2023 och 2024 om Serbien[2],

– med beaktande av arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar av den 30 oktober 2024 *Serbia 2024 Report* (SWD(2024)0695), som åtföljer kommissionens meddelande av den 30 oktober 2024 om 2024 års meddelande om EU:s utvidgningspolitik (COM(2024)0690),

– med beaktande av EU:s tidigare uttalanden om Serbien, i synnerhet det öppna brevet av den 5 februari 2025 från Marta Kos, kommissionsledamot med ansvar för utvidgning, och hennes efterföljande besök i Serbien i april 2025,

– med beaktande av Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheternas intermistiska åtgärd av den 29 april 2025 om att Serbien ska avstå från att använda ljudutrustning för kontroll av folkmassor,

– med beaktande av uttalandet från FN:s särskilda rapportörer av den 4 augusti 2025 där den serbiska regeringens våldsamma tillslag mot

---

1 EUT C, C/2024/6339, 7.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6339/oj.
2 Antagna texter, P10_TA(2025)0093.

fredliga demonstranter fördömdes,

– med beaktande av det stora antalet rapporter och uttalanden från inhemska och internationella människorättsorganisationer, oberoende medier och medborgargrupper som dokumenterar systematiska övergrepp i Serbien,

– med beaktande av den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna,

– med beaktande av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna,

– med beaktande av den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna,

– med beaktande av Serbiens ansökan om EU-medlemskap, som lämnades in den 22 december 2009,

– med beaktande av stabiliserings- och associeringsavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Serbien, å andra sidan[3], som trädde i kraft den 1 september 2013,

– med beaktande av slutsatserna från Europeiska rådets ordförandeskap från december 2006, av rådets slutsatser från mars 2020 samt av ordförandeskapets slutsatser från Europeiska rådet i Köpenhamn den 21–22 juni 1993, även kallade Köpenhamnskriterierna,

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 12 oktober 2011 om Serbiens ansökan om medlemskap i Europeiska unionen (COM(2011)0668), Europeiska rådets beslut av den 1 mars 2012 om att bevilja Serbien kandidatstatus och Europeiska rådets beslut av den 27–28 juni 2013 om att inleda förhandlingar om EU-anslutning med Serbien,

– med beaktande av Förenta nationernas konvention mot korruption (UNCAC) av den 31 oktober 2003, som Serbien har undertecknat,

– med beaktande av artikel 136.2 och 136.4 i arbetsordningen, och av följande skäl:

A. Den 1 november 2024 kollapsade ett nyrenoverat betongtak på järnvägsstationen i Novi Sad, vilket orsakade 16 dödsfall och många skadade. Ett år efter tragedin har inga framsteg gjorts i utredningarna.

---

[3] EUT L 278, 18.10.2013, s. 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2013/490/oj.

B. Kinas närvaro och inflytande i Serbien har ökat avsevärt under de senaste åren genom storskaliga infrastrukturinvesteringar, vilket väcker farhågor om transparens och efterlevnad av EU:s standarder och miljölagstiftningen. Stationsprojektet ingick i inrättandet av höghastighetsbanan mellan Belgrad och Budapest och genomfördes inom ramen för ett mellanstatligt avtal mellan Serbien och Kina, utanför tillämpningsområdet för EU:s ordinarie lagstiftningsram för offentlig upphandling[4], av två kinesiska företag. I kommissionens rapport från 2024 om Serbien varnades redan för att upphandlingsreglerna kringgås genom sådana avtal. I mars 2025 inledde Europeiska åklagarmyndigheten en utredning av den eventuella förskingringen av EU-medel som anslagits för återuppbyggnaden av järnvägsstationen i Novi Sad.

C. Kollapsen av taket utlöste aldrig tidigare skådade landsomfattande protester som leddes av studenter som krävde rättvisa, institutionell ansvarsskyldighet, transparens, nyval, valintegritet, respekt för medborgerliga friheter, maktdelning, mediefrihet, ett slut på systemisk korruption och investeringar i utbildning. Protesterna har sedan dess spridit sig över hela det serbiska samhället.

D. Från februari till slutet av september 2025 ägde mer än 10 700 protester rum i mer än 630 samhällen och 1 200 lokala församlingar, däribland den största demonstrationen i Serbiens historia den 15 mars 2025 och den näst största demonstrationen den 28 juni 2025, vilket gjorde detta till den största gräsrotsrörelsen på årtionden.

E. De protester som organiserats av studentrörelsen har i stort sett varit fredliga, även om det tyvärr förekom några våldsamma incidenter under sommaren 2025.

F. Det förekom isolerade fall där radikala symboler visades upp och extrem nationalistisk, prorysk och chauvinistisk retorik användes under massprotesterna, vilket har varit föremål för betydande kritik både från utlandet och internt i Serbien.

G. Tidigare val har varit präglade av påtryckningar på väljare, röstköp och organiserad transport av väljare inom Serbien och från utlandet och hållits under orättvisa villkor, och presidentens avgörande involvering och det styrande partiets systemfördelar har undergrävt valprocessen överlag. Oberoende observatörer rapporterade att de senaste lokalvalen i Zaječar och Kosjerić varken var fria eller rättvisa.

H. De serbiska myndigheterna har tillgripit våld mot politiska motståndare och använt övervåld mot demonstranter i hela landet. I

---

[4] Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG (EUT L 94, 28.3.2014, s. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

början av 2025 hade förtrycket trappats upp.

I. I mars 2025, under de största protesterna i Serbiens historia, attackerades demonstranterna med soniska ljudvapen enligt oberoende källor, vilket väckte allvarlig oro över proportionaliteten och lagligheten i användningen av våld. Människorättsorganisationer samlade in vittnesmål från 3 400 deltagare som berördes av incidenten, trots myndigheternas officiella förnekanden. Den serbiska regeringen uppmanade Rysslands federala säkerhetstjänst (FSB) att utreda incidenten. Den officiella utredningen av incidenten, som omfattar mer än 170 vittnesmål, befinner sig fortfarande i ett tidigt skede och åtal har ännu inte väckts.

J. Sedan slutet av 2024 har protester mötts med förtryck, bland annat misshandel, godtyckliga gripanden, användning av tårgas, politiskt motiverade frihetsberövanden, deportationer och massövervakning. Över 1 028 gripanden och minst 340 våldsamma incidenter har registrerats, varav vissa orsakade allvarliga skador och involverade gymnasieelever, och oberoende observatörer betonar att denna siffra inte är uttömmande.

K. Sedan augusti 2025 har våldet intensifierats ytterligare, bland annat i form av polisbrutalitet, tortyr och sexuellt våld mot studenter, hot från polisens enhet för skydd och säkerhet (JZO), politiskt motiverade åtal av den allmänna åklagarmyndigheten och smutskastningskampanjer i regeringsvänliga medier.

L. Säkerhetsorgan har olagligen registrerat och sänt privata samtal, varav vissa därefter användes för att anklaga studenter och aktivister för att förbereda attacker mot Serbiens konstitutionella ordning och säkerhet, medan den militära elitenheten Cobras har satts in för att hantera inhemska sammandrabbningar, och till och med avfyrat skarpa skott vid ett tillfälle.

M. Regeringsvänliga mobbar och tidigare dömda har skyddats av polisen under våldsamma motdemonstrationer, medan oppositionsledare, studenter och ledamöter av Serbiens parlament har misshandlats och bortförts av civilklädd polis.

N. Mellan juli och augusti 2025 uppmanade Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter och FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter de serbiska myndigheterna att visa återhållsamhet, stoppa sina ingripanden mot studentrörelsen och upprätthålla mänskliga rättigheter och akademisk frihet.

O. Organisationer i det civila samhället har uttryckt oro över lagförslaget om ändring av strafflagen, straffprocesslagen och lagen från 2005 om ungdomsbrottslingar och straffrättsligt skydd av ungdomar, som inför nya brott och strängare påföljder, något som på ett oproportionerligt sätt skulle kunna begränsa yttrande- och mötesfriheten. Sådana bestämmelser riskerar att kriminalisera

former av fredliga protester eller medborgerligt beteende i vardagen, som inte äventyrar den allmänna säkerheten eller den konstitutionella ordningen.

P. President Vučić, som enligt den serbiska konstitutionen inte har någon formell befogenhet över polisarbetet, har karakteriserat protesterna som ”färgrevolutioner” som organiserats och finansierats av utländska underrättelsetjänster i västerländska stater, och har förmedlat detta via regeringsvänliga medier. Rysslands utrikesunderrättelsetjänst (SVR) har stött detta narrativ och anklagat EU för att bedriva ”omstörtande verksamhet” för att underblåsa protesterna. Ett antal journalister har angripits eller nekats skydd när de rapporterar om protesterna.

Q. President Vučić har också använt en avhumaniserande retorik gentemot EU:s politiker, däribland Europaparlamentets ledamöter, som har uttryckt sitt stöd för demonstranterna.

R. Regeringen och den styrande eliten har normaliserat förtrycket genom benådning för våldsamma attacker som begåtts av regeringsanhängare, avstängning av kollektivtrafiken för att blockera protester, politiskt motiverad utvisning av utländska medborgare och regeringstrogna demonstranters ockupation av centrala Belgrad.

S. Över 150 utländska medborgare med proryska sympatier fick skytteträning i Serbien med avsikten att uppmuntra till oroligheter inför Moldaviens parlamentsval 2025. Förövarna av detta brott, varav en var kopplad till en högt uppsatt serbisk tjänsteman, greps först efter medieprotester. Den serbiska regeringen utövade direkta påtryckningar inför parlamentsvalet i Kosovo 2025.

T. En grupp serbiska medborgare, som senare gripits av serbiska brottsbekämpande myndigheter på begäran av utländska nationella myndigheter, har begått hatbrott bland olika etniska och religiösa grupper i Frankrike och Tyskland i syfte att framkalla rädsla och uppvigla till våld.

U. De serbiska myndigheterna har upprepade gånger förklarat att Serbien står fast vid sitt åtagande att ansluta sig till EU och genomföra de nödvändiga reformerna, men framstegen på viktiga områden såsom rättsstatsprincipen, mediefrihet, rättsväsendets oberoende och kampen mot korruption har snarare gått tillbaka.

V. Kommissionens ordförande, Ursula von der Leyen, besökte Serbien den 15 oktober 2025.

W. I juni 2025 tillkännagav kommissionen, i enlighet med förordning

(EU) 2024/1252[5], att gruvföretaget Rio Tintos gruvprojekt för att utvinna litium och bor i Jadar skulle tas upp i förteckningen över strategiska projekt i tredjeländer.

1. Europaparlamentet hedrar minnet av de 16 offer som miste livet ett år efter tragedin till följd av kollapsen av taket på järnvägsstationen i Novi Sad den 1 november 2024 och uttrycker sin solidaritet med dem som skadades. Parlamentet upprepar sitt krav på fullständiga och transparenta rättsliga förfaranden efter myndigheternas utredning, i syfte att ställa de ansvariga inför rätta, i enlighet med rättsstatsprincipen. Parlamentet efterlyser en oberoende teknisk undersökning av det strukturella felet, en omfattande översyn av bygglov och tillsynsförfaranden samt en fullständig bedömning av potentiell korruption eller försumlighet. Parlamentet uppmanar med kraft de serbiska myndigheterna att garantera offrens familjer faktisk tillgång till rättslig prövning och lämplig ersättning. Parlamentet understryker behovet av att mer allmänt undersöka i vilken utsträckning korruption ledde till sänkta säkerhetsstandarder och bidrog till denna tragedi.

2. Europaparlamentet stöder serbiska studenters och medborgares rätt till fredliga protester för att kräva ansvarsskyldighet och demokratiska reformer direkt kopplade till rättsstatsprincipen, vilket är något som EU förväntar sig av Serbien. Parlamentet betonar vikten av civilkurage, engagemang för icke-våld och ungdomars engagemang för att främja Serbiens väg mot Europa. Parlamentet noterar att de serbiska studenterna fördes upp på slutlistan för Sacharovpriset för tankefrihet 2025. Parlamentet stöder genuina försök till dialog om hur regeringen kan tillmötesgå studenternas krav. Parlamentet är djupt oroat över att situationen i Serbien fortfarande präglas av spänningar och polarisering som lätt skulle kunna leda till våld, vilket är en direkt följd av hatpropaganda, främjande av våld, smutskastningskampanjer mot motståndare och EU-fientlig och prorysk propaganda som sprids i stor utsträckning via regeringskontrollerade medier och även via regeringstjänstemän, och av ett gravt misslyckande från tjänstemäns sida att möta och komma till rätta med Serbiens förflutna. Parlamentet uppmanar alla politiska och sociala aktörer i Serbien att avhålla sig från sådan retorik och bidra till att främja ett klimat av ömsesidig respekt, demokratisk dialog och nedtrappning. Parlamentet uppmanar med kraft den serbiska regeringen att främja ett inkluderande politiskt deltagande och garantera lika tillgång till medier för alla politiska partier och kandidater. Parlamentet betonar vikten av att minska

---

5 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020 (EUT L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).

polariseringen i den offentliga debatten och främja en politisk kultur som bygger på tolerans, kompromisser och respekt för demokratiska institutioner. Parlamentet uppmanar det civila samhället, medier och utbildningsinstitutioner att spela en aktiv roll för att överbrygga splittringen i samhället och stärka den demokratiska motståndskraften.

3. Europaparlamentet uttrycker oro över den fördjupade politiska polariseringen i Serbien. Parlamentet uppmanar alla politiska aktörer, företrädare för det civila samhället och relevanta aktörer i Serbien att inleda en konstruktiv dialog, fri från yttre påtryckningar eller inblandning, i syfte att minska den politiska och sociala polariseringen, bygga upp förtroende mellan institutionerna och hitta en hållbar väg framåt för landet. Parlamentet betonar att Serbiens suveränitet och politiska utveckling bör återspegla medborgarnas strävanden.

4. Europaparlamentet fördömer i starkast möjliga ordalag vågen av statligt påverkat våld, hot och urskillningslösa gripanden av fredliga demonstranter, journalister, organisationer i det civila samhället och företrädare för oppositionen i Serbien. Parlamentet fördömer smutskastningskampanjer, hot mot medierna och missbruk av personuppgifter för att misskreditera demonstranter, och uppmanar med kraft de serbiska myndigheterna att säkerställa mediefriheten. Parlamentet uppmanar högre tjänstemän att upphöra med provocerande retorik som uppmanar till fientlighet eller våld. Parlamentet fördömer användningen av olaglig övervakning av demonstranter, till exempel genom användning av Pegasus, Cellebrite och NoviSpy. Parlamentet uttrycker särskild oro över användningen av akustisk utrustning med lång räckvidd och den omfattande användningen av tårgas mot civila. Parlamentet uppmanar med kraft till antagande och genomförande av tydliga protokoll om laglig teknik för kontroll av folkmassor och oberoende tillsynsmekanismer. Parlamentet uppmanar den serbiska regeringen att fullt ut garantera och respektera sitt folks mötes- och yttrandefrihet i linje med den serbiska konstitutionen, den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna och den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Parlamentet fördömer vidare alla former av hatpropaganda och uppvigling till hat, särskilt mot nationella minoriteter.

5. Europaparlamentet håller det serbiska ledarskapet politiskt ansvarigt för att trappa upp förtrycket, normalisera våldet och försvaga de demokratiska institutionerna. Parlamentet beklagar djupt att de högsta statstjänstemännen aktivt sprider konspirationsteorier om att takets kollaps var en följd av ett sabotage eller en terroristattack. Parlamentet är oroat över att statliga institutioner, inbegripet brottsbekämpande myndigheter och rättsväsendet, inte reagerat för att vederlägga dessa grundlösa

påståenden.

6. Europaparlamentet varnar för missbruk av straffrätten för att undertrycka medborgardeltagande. Parlamentet betonar att ändringar av strafflagen, straffprocesslagen och lagen från 2005 om unga gärningsmän och straffrättsligt skydd av minderåriga inte får leda till att fredligt beteende eller fredliga former av protester kriminaliseras. Parlamentet påminner om att en proportionell tillämpning av straffrättsliga påföljder är en hörnsten i rättsstatsprincipen och Serbiens skyldigheter enligt den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

7. Europaparlamentet är oroat över de olagliga gripanden som gjordes inför protesterna den 15 mars och den 28 juni 2025, vilka föregicks av läckta inspelningar av misstänkta personers samtal som publicerats av regeringsvänliga medier. Parlamentet noterar att flera politiska aktivister och medlemmar av oppositionspartiet för den fria medborgarrörelsen greps på dessa grunder, och att vissa fortfarande befinner sig i husarrest eller i exil. Parlamentet kräver att de omedelbart friges.

8. Europaparlamentet efterlyser brådskande, opartiska och transparenta utredningar av alla anklagelser om onödig och oproportionerlig användning av våld, godtyckliga gripanden, frihetsberövanden, tortyr, sexuellt våld mot fångar, politiskt motiverade åtal och andra allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna, bland annat bespottning och misshandel av fasthållna fångar, verbal förnedring och dödshot. Parlamentet uppmanar myndigheterna att grundligt undersöka anklagelserna om att dessa kränkningar gjorts av högt uppsatta tjänstemän vid Enheten för säkerheten för vissa personer och objekt (JZO), särskilt dess befälhavare Marko Kričak. Parlamentet upprepar att detta agerande utgör omänsklig och förnedrande behandling, som är förbjuden enligt folkrätten och enligt polisiära protokoll.

9. Europaparlamentet noterar premiärminister Vučevićs avgång, vilken bekräftades av nationalförsamlingen den 19 mars 2025, och den därpå följande utnämningen av den nya regeringen ledd av Đuro Macut den 16 april 2025.

10. Europaparlamentet noterar att de tidigare regeringsministrarna Tomislav Momirović och Goran Vesić greps och därefter frigavs i augusti 2025 på grund av anklagelser om tjänstefel och misstankar om åtgärder som skadat den serbiska statsbudgeten för ett belopp på minst 115 miljoner US-dollar i samband med återuppbyggnaden av järnvägslinjen mellan Belgrad och Budapest, inbegripet det kollapsade taket på järnvägsstationen i Novi Sad. Parlamentet beklagar djupt det hindrande av rättvisan som har lett till att de ansvariga för kollapsen av taket på järnvägsstationen inte kunnat

ställas till svars. Parlamentet fördömer de smutskastningskampanjer som sprids via regeringsvänliga kanaler mot domare och åklagare som arbetar för att upprätthålla rättsstatsprincipen.

11. Europaparlamentet fördömer skarpt regeringens repressalier mot anställda inom utbildnings- och kultursektorerna som stött protesterna, vilket bland annat inneburit förlorade jobb för anställda, lönesänkningar, polisens närvaro på universitetsområden och indragning av medel avsedda för offentliga universitet.

12. Europaparlamentet uppmanar de serbiska myndigheterna att omedelbart återställa finansieringen till universiteten. Parlamentet uppmanar de behöriga institutionerna att se till att den akademiska världen och forskarvärlden obehindrat kan delta i projekt som finansieras av EU.

13. Europaparlamentet fördömer det styrande partiets medlemmars agerande när det gäller anordnandet av ett olagligt läger i Pionirski-parken framför presidentpalatset och den efterföljande utvidgningen av lägret till torget framför nationalförsamlingen. Parlamentet är djupt oroat över att flera rapporter om personer med kriminell bakgrund mobiliseras av det styrande partiet i motprotester och att dessa attackerar demonstranter med pyroteknik, vilket ytterligare ökar spänningarna, våldet och polariseringen i landet. Parlamentet fördömer angreppen mot medlemmar av nationella minoriteter, däribland slovaker i Bački Petrovac, rumäner, bulgarer och kroater, och trakasserier riktade mot etniska grupper från regeringsvänliga mediers sida.

14. Europaparlamentet fördömer den godtyckliga användningen av presidentbenådningar för personer som dömts för eller åtalats för våld mot studenter och andra medborgare som deltar i fredliga protester, och anser att sådana handlingar utgör en direkt inblandning i rättsväsendet och allvarligt undergräver rättsstatsprincipen.

15. Europaparlamentet uppmanar de serbiska myndigheterna att möjliggöra ett säkert återvändande för alla medborgare som har flytt landet till följd av politiskt förtryck, hot eller rädsla för förföljelse, och att garantera deras fullständiga skydd och återanpassning i enlighet med lagen och Serbiens internationella skyldigheter.

16. Europaparlamentet fördömer i detta sammanhang skarpt att EU-medborgare som uttalat sig till stöd för de protesterande studenterna har gripits och utvisats på orättmätiga grunder och att dömda krigsförbrytare har offentliggjort EU-medborgares personuppgifter. Parlamentet uttrycker oro över det ökande antalet EU-medborgare som tas i förvar vid Serbiens gräns.

17. Europaparlamentet fördömer i starkast möjliga ordalag de verbala attackerna mot parlamentsledamöter från de högsta serbiska

tjänstemännen på grund av deras deltagande i, eller uttalanden i samband med, studentprotesterna. Det mest framträdande exemplet på detta är president Vučićs angrepp mot ledamöterna från Verts/ALE-gruppen den 5 september 2025.

18. Europaparlamentet fördömer Ryska federationens öppna inblandning i Serbiens protester genom desinformation som sprids av ryska tjänstemän, och även av Vladimir Putin, som hävdar att protesterna utgör en del av en västerländsk ”färgrevolution”. Parlamentet avvisar alla påståenden från serbiska tjänstemän och regeringsvänliga medier om att EU och vissa medlemsstater deltog i anordnandet av studentprotesterna i syfte att utlösa en ”färgrevolution”. Parlamentet uppmanar de serbiska myndigheterna att vidta åtgärder mot sådan illasinnad propaganda i inhemska medier, i stället för att delta i dess spridning. Parlamentet är fortsatt oroat över nationalistiska narrativ i delar av proteströrelsen. Parlamentet beklagar djupt den fortsatta användningen av nationalistiska narrativ, såsom begreppen ”Storserbien” och ”den serbiska världen”, som tidigare har främjats av vissa medlemmar av den serbiska regeringen. Parlamentet påminner om att sådan retorik inte har någon plats i förbindelserna mellan EU och Serbien och undergräver den regionala stabiliteten.

19. Europaparlamentet noterar med oro att den serbiska regeringen, parallellt med de pågående protesterna, verkar ha förhandlat med ägarna till företaget United Media för att ”försvaga” oberoende mediekanaler som verkar under dess kontroll. Parlamentet varnar för att detta, om det bekräftas, skulle utgöra ett allvarligt angrepp på den redan hotade mediepluralismen i Serbien. Parlamentet uppmanar Serbien att anpassa sig till EU:s politik för att motverka utländsk inblandning och desinformationskampanjer.

20. Europaparlamentet efterlyser ett omedelbart och fullständigt genomförande av alla rekommendationer från de internationella valobservatörsuppdragen från OSSE:s (Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa) kontor för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter för att säkerställa fria och rättvisa val i Serbien, särskilt de som rör en oberoende granskning av röstlängderna, en transparent och pluralistisk utnämning av ledamöterna i rådet för tillsynsmyndigheten för elektroniska medier och tillhandahållande av en rättvis och lika tillgång till sändningstid i det offentliga radio- och tv-bolaget RTS kanaler för alla politiska aktörer.

21. Europaparlamentet uppmanar de serbiska myndigheterna att genomföra en fullständigt transparent och omfattande teknisk säkerhetsinspektion av alla infrastrukturanläggningar, även på järnvägslinjen från Belgrad, via Novi Sad, till gränsen till Ungern, för att säkerställa deras strukturella integritet, säkerhet och överensstämmelse med internationella standarder. Parlamentet uppmanar med kraft de serbiska myndigheterna att inte ta i drift

några infrastrukturanläggningar som saknar nödvändiga tillstånd och intyg för säker och oavbruten användning, särskilt sådana som finns i internationella och regionalt viktiga transportkorridorer.

22. Europaparlamentet uppmuntrar Serbien att stärka samarbetet med gruppen av stater mot korruption (Greco) och att fullt ut genomföra sina skyldigheter enligt FN:s konvention mot korruption. Parlamentet efterlyser ökad transparens när det gäller ägande och finansiering vid offentlig upphandling av infrastrukturprojekt. Parlamentet betonar att Serbien måste slå vakt om miljönormer och rättigheterna för lokalsamhällen och nationella minoriteter när sådana projekt godkänns.

23. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att noga övervaka genomförandet av reformer genom EU:s anslutningsprocess och den reformagenda som antagits inom ramen för faciliteten för reformer och tillväxt. Parlamentet erkänner Serbiens framsteg på vissa områden, däribland ekonomisk tillväxt, regional infrastrukturkonnektivitet och samarbete med EU om migrationshantering och energitrygghet. Parlamentet välkomnar Serbiens deltagande i EU-finansierade projekt inom ramen för tillväxtplanen för västra Balkan och den gröna agendan. Parlamentet uppmuntrar Serbien att fortsätta att främja reformer i enlighet med EU:s standarder, och bekräftar på nytt EU:s beredvillighet att stödja det serbiska folket i deras ansträngningar för en demokratisk, välmående och europeisk framtid.

24. Europaparlamentet understryker sitt långvariga engagemang för Serbiens europeiska perspektiv och framtida EU-medlemskap, samtidigt som det tydligt understryker att framsteg med EU-anslutningen är beroende av full respekt för EU:s värden, en verkligt meritbaserad process och efterlevnad av demokrati, rättsstatsprincipen och grundläggande rättigheter, dvs. kriterier som ingår i Köpenhamnskriterierna.

25. Europaparlamentet upprepar att EU:s anslutningsförhandlingar med Serbien endast bör fortskrida på grundval av mätbara och hållbara framsteg i klustret för grundläggande principer, särskilt när det gäller rättsstatsprincipen, kampen mot korruption och organiserad brottslighet, rättsväsendets oberoende, mediefrihet, reform av den offentliga förvaltningen, fullständig anpassning till EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (Gusp) och sanktioner mot Ryssland. Parlamentet påminner om att Serbien fortfarande är ett anmärkningsvärt undantag på västra Balkan när det gäller anpassningen till Gusp. Parlamentet betonar att en gradvis anpassning till Gusp är ett centralt krav för alla EU:s kandidatländer. Parlamentet uppmanar de serbiska myndigheterna att främja faktabaserade och öppna diskussioner om anslutningen till EU.

26. Europaparlamentet upprepar sitt starka stöd för organisationer i det

serbiska civila samhället, människorättsförsvarare och oberoende aktivister som arbetar för att stärka demokratin, rättsstatsprincipen och de grundläggande rättigheterna. Parlamentet uppmanar kommissionen att säkerställa tillräcklig och tillgänglig finansiering och effektiva skyddsmekanismer för aktörer i det civila samhället. Parlamentet fördömer alla former av hot, trakasserier eller administrativa påtryckningar mot icke-statliga organisationer och aktivister. Parlamentet betonar det civila samhällets viktiga roll när det gäller att främja transparens, övervaka demokratiska normer och ställa offentliga myndigheter till svars.

27. Europaparlamentet stöder den snabba utplaceringen av ett tillfälligt EU-uppdrag för att undersöka situationen i Serbien, med deltagande av Europaparlamentet, för att på plats bedöma läget för demokratin, de pågående protesterna, attackerna mot demonstranter och förtryck riktat mot studenter, akademiker, utbildare och anställda inom den offentliga sektorn.

28. Europaparlamentet uppmanar de högsta EU-tjänstemännen att avstå från att göra ogrundade uttalanden som lovordar reformprocessen i Serbien. Parlamentet välkomnar den nya tonen hos kommissionens ordförande vid hennes besök i Serbien nyligen, vilket återspeglar en mer korrekt bedömning av Serbiens underliggande problem och negativa resultat när det gäller grundläggande reformer. Parlamentet noterar den tillkännagivna överenskommelsen om oberoende verifiering av väljarregistret och rådet för tillsynsmyndigheten för elektroniska medier, och understryker samtidigt att framstegen bedöms på grundval av genomförandet av reformer.

29. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att inleda ett initiativ för att genomföra riktade individuella sanktioner mot dem som är ansvariga för allvarliga kränkningar av lag och mänskliga rättigheter i Serbien, i linje med det globala EU-systemet för sanktioner avseende mänskliga rättigheter.

30. Europaparlamentet uppmanar EU:s medlemsstater att stärka skyddsåtgärderna för dem som befinner sig i riskzonen, inbegripet nödviseringar och omplaceringsprogram. Parlamentet uppmanar med kraft EU:s och medlemsstaternas diplomatiska beskickningar att noga övervaka de pågående rättsliga förfarandena i samband med protesterna. Parlamentet uppmanar med kraft EU:s medlemsstater att anta enade åtgärder som ett svar på den demokratiska tillbakagången i Serbien, och bland annat överväga riktade sanktioner mot personer som är ansvariga för allvarliga kränkningar av lag och mänskliga rättigheter i Serbien.

31. Europaparlamentet uppmanar alla länder som deltar i den kommande Expo 2027-utställningen i Serbien att beakta de allvarliga problemen med och bevisen för utbredd korruption med koppling till

de styrande myndigheterna, liksom den rapporterade bristen på efterlevnad av grundläggande konstruktionsstandarder och rättsliga krav vid organisationen och uppförandet av utställningen.

32. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till Europeiska rådets ordförande, kommissionen, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, medlemsstaternas regeringar och parlament, Serbiens president, regering och nationalförsamling, OSSE:s kontor för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter, OSSE:s parlamentariska församling och Europarådets parlamentariska församling.